

SISÄLLYSLUETTELO

LYHENTEET	V
ALKUSANAT	VII
I YLEINEN OSA	
1 JOHDANTO.....	2
1.1 Teoksen näkökulma ja rajauksia.....	2
1.2 Esimerkkejä	8
1.3 Lisenssisopimus oikeudellisena instrumenttina ja keinona liiketoiminnan kasvuun.....	9
2 MIKSI LISENSSISOPIMUKSIA TEHDÄÄN?	13
3 MITÄ LISENSSISOPIMUS ON JA MITÄ SE EI OLE?.....	25
3.1 Terminologiaa.....	25
3.2 Lisenssisopimukset käytännössä	30
3.3 Muita tapoja siirtää aineetonta omaisuutta toiselle: kokonaisluovutus, yrityskauppa ja liiketoimintakauppa	34
4 IMMATERIAALIOIKEUSSOPIMUKSET LAISSA JA OIKEUSSYSTEMATIIKASSA	39
4.1 Kokonaisluovutukset ja eräät muut lisenssien lähi-ilmiot	39
4.2 Lisenssi varallisuus oikeusluovutusten systematiikassa	45
4.3 Sopimusvapaus ja sen rajoista lisensseissä.....	47
4.4 Lisenssin käsite lähemmin	48
4.5 Lisenssien sääntely yksinoikeuslaeissa	50
4.6 Lisenssisopimukset oikeuskirjallisuudessa	58
4.7 Pakkolisenssi.....	61
4.8 Sopimustilisenssi tekijänoikeudessa lähemmin.....	63
4.9 Kysymys alilisenssistä	64
4.10 Vapaaehtoisten lisenssien pääsisältö ja perustyytit	65
4.11 Eri näkökulmia lisensseihin	67

5	EROJA JA YHTÄLÄISYYKSIÄ IMMATERIAALIOIKEUKSISSA JA NIISTÄ SOPIMISESSA	71
5.1	Pääkysymykset immateriaalioikeuksien rakenteissa, suojien päällekkäisyys ja yhteispeli	71
5.2	Patentit ja patenttilisenssit	73
5.3	Tavaramerkit ja lisenssit	76
5.4	Liikesalaisuudet ja lisensointi	79
5.5	Data ja lisensointi.....	80
6	SOPIMUSVAPAUDEN ELEMENTEISTÄ JA RAJOISTA LISENSSEISSÄ ..	82
6.1	Sopimusvapauden sisältö ja rajat	82
6.2	Pakottavia lainsäädännöksiä.....	84
7	LISENSSISOPIMUKSEN LAATIMINEN: NEUVOTTELUISTA SOPIMUKSEEN	86
8	LISENSSISOPIMUSTEN TULKINTA	104
8.1	Lähtökohtia.....	104
8.2	Miksi tulkintaa tarvitaan?.....	107
8.3	Tulkintaperiaatteet.....	111
8.4	Rajoittava tulkinta eli spesialiteettiperiaate immateriaalioikeudessa	116
8.5	Lojaliteettiperiaate lisenssisopimuksissa.....	119
8.6	Tulkinta oikeudellisena prosessina.....	123
8.7	Tulkinnan suhde sopimuksen täydentämiseen.....	124
8.8	Yhteenvetoa tulkinnasta	126
9	IMMATERIAALIOIKEUKSIEN KAUPALLISTAMINEN JA LISENSSIEN PÄÄRAKENNE	127
9.1	Aineettomien oikeuksien kaupallistamisen perustilanteista	127
9.2	Lisenssin päälajit	129
9.3	Lisenssin pääsisältö.....	130
10	LISENSSISOPIMUKSET JA KILPAILUNRAJOITUKSET	134
10.1	Lisenssit – kilpailukeino	134
10.2	Kilpailulainsäädännön päänormit ja perustarkoitus lyhyesti.....	140
10.3	Eronteko kiellettyjen ja sallittujen kilpailunrajoitusten välillä	142
10.4	Teknologiansiirtosopimuksien ryhmäpoikkeukset.....	143
10.5	Milloin lisenssisopimus on kilpailua rajoittava?.....	144
10.6	Tavaramerkkilisenssien kilpailua rajoittavista piirteistä.....	148
10.7	Tekijänoikeuslisenssit ja kilpailuoikeus	149
10.8	Yhteenvetoa kilpailuoikeuden soveltamisesta lisensointiin	152

11	SUOJAN TOTEUTTAMINEN JA RIITOJEN RATKAISU	
	LISENSSISOPIMUKSISSA	155
11.1	Erimielisyytilanteiden selvittelytavoista lisenssien osalta.....	155
11.2	Tuomioistuinmenettelystä lähemmin.....	162
11.3	Välimiesmenettelystä lähemmin.....	165
II	ERITYINEN OSA	
12	KANSAINVÄLISET SOPIMUKSET:	
	LAINVALINTA JA FORUM-LAUSEKKEET	170
13	TEKNOLOGIALISESSIT	176
13.1	Lisenssin kohde ja ympäristö	176
13.2	Lisenssin luonne: eksklusiivisuuden asteet.....	181
13.3	Päävelvoitteet ja sivuvelvoitteet	185
13.4	Lisenssimaksuista.....	191
13.5	Ongelmatilanteiden kokoavaa kartoitusta	192
13.6	Lisenssin edelleen luovutus, alilisensointi ja konkurssi.....	195
13.7	Maksukyvyttömyystilanteista.....	197
13.8	Mallisopimuksista	204
13.9	Yhteenvetoa teknologialisensseistä.....	206
13.10	Salassapitosopimukset	209
14	TAVARAMERKKILISESSIT JA FRANCHISING.....	213
14.1	Tavaramerkin tehtävistä, ominaisuuksista ja edellytyksistä. Kansallinen tavaramerkki ja EU-tavaramerkki.	213
14.2	Tavaramerkkiluovutukset	220
14.3	Tavaramerkkilisenssit ja niiden variaatiot.....	223
14.4	Lisenssisopimustilanteen ongelmat ja niiden ratkaiseminen tavaramerkkien kohdalla.....	230
14.5	EU-tavaramerkki – luovutus ja lisensointi	235
14.6	Laatukysymykset tavaramerkkilisenssissä.....	239
14.7	Franchise-sopimusten erityispiirteitä	242
15	TEKIJÄNOIKEUDET JA LISENSOINTI.....	248
15.1	Suojan kohteen vaikutus sopimukseen	248
15.2	Tulkintaongelmat ja niiden ratkaiseminen	250
15.3	Tekijänoikeussuojan edellytyksistä.....	252
15.4	Teoslajeista	253
15.5	Tekijänoikeuden pääsisältö.....	256
15.6	Tekijänoikeussuojan asiallinen ulottuvuus	257
15.7	Tekijänoikeussuojan kesto	258
15.8	Tekijänoikeussopimusten yleiset periaatteet laissa	258
15.9	Sopimuslisenssi.....	261

15.10	Sopimusvapaus ja sen rajoista tekijänoikeussopimuksissa	263
15.11	Muotovapaudesta.....	266
15.12	Tekijänoikeussopimusten kehityksestä.....	269
15.13	Tekijänoikeusluovutusten tulkinnasta	270
15.14	Avoin julkaiseminen	272
15.15	Eri alojen piirteitä ja sopimuskäytäntöjä.....	275
15.16	Optiolausekkeista	285
16	DATASOPIMUKSET.....	288
16.1	Mitä on data? Datan merkityksestä markkinoilla ja sopimisessa.	288
16.2	EU:n datasäädöksen sisällöstä	291
16.3	Mihin datan suoja kansallisessa laissamme perustuu?	296
16.4	Datan käyttöoikeussopimukset	298
16.5	Eurooppalainen datasäätely ja sen vaikutus sopimiseen	299
16.6	Datan suoja ja tietokantojen suoja toisiinsa verrattuna.....	302
16.7	Datan suoja ja tiedonlouhinta	303
16.8	Yhteenvetoa	304
17	LOPUKSI	307
17.1	Mitä opimme?.....	307
17.2	Vastauksia alun esimerkkitalanteiden kysymyksiin	311

LIITTEET

1	Business Finland	314
1.1	Yhteistyösopimus (Business Finland)	314
1.2	Patenttilisenssi (Business Finland).....	319
1.3	Tekijänoikeuslisenssi (Business Finland).....	323
1.4	Franchise-sopimus (Business Finland)	326
1.5	Tavaramerkki (Business Finland).....	332
2	Ornamo ry.....	336
2.1	Mallin käyttöoikeutta koskeva lisenssisopimus (Ornamo).....	336
2.2	Salassapitosopimus (pitkä, Ornamo).....	343
3	Datan hyödyntämistä koskevat malliehdot (Teknologiateollisuus ry.)....	347
4	EU-säädökset	
4.1	KAs (EU) N:o 316/2014 Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 101 artiklan 3 kohdan soveltamisesta teknologiansiirtosopimusten ryhmiin 21.3.2014	351
4.2	Komission tiedonanto 2014/C 89/03 – Suuntaviivat Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 101 artiklan soveltamisesta teknologiansiirtosopimuksiin.....	356

4.3	KAs (EU) 2022/720 Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 101 artiklan 3 kohdan soveltamisesta tiettyihin vertikaalisten sopimusten ja yhdenmukaistettujen menettelytapojen ryhmiin 10.5.2022.....	401
	LÄHTEET.....	407
	ASIAHAKEMISTO.....	415
	OIKEUSTAPAUSHAKEMISTO.....	422